

Д.М. Одарченко, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

К.В. Сподар, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

Е.І. Андріюк, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ Й МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ У ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Звернення до теми вивчення особливостей різноманітних онлайн-курсів і ресурсів, доступних сьогодні для цілей освіти, викликана необхідністю пошуку нових оптимальних високо-технологічних форм доставки й отримання навчальної інформації при навчанні студентів різних напрямів підготовки (спеціальностей) закладів вищої освіти. Популярність онлайн-освіти пояснюється як із позицій загальних тенденцій розвитку сучасного суспільства (інформатизація, диджиталізація, інтеграція), так і конкретними завданнями закладів вищої освіти з упровадження практико-орієнтованого технологічного формату навчання, спрямованого на підготовку конкурентоспроможних фахівців для потреб інноваційної економіки і соціального процвітання України.

В єдиному смисловому контексті з онлайн-навчанням іноді вживають і такі терміни, як e-learning, web-based learning, computer-assisted learning і «електронне навчання», щоб підкреслити широкі можливості отримання студентами знань і навичок засобами інтерактивних веб-орієнтованих інструментів і технологій або шляхом моделювання ситуацій реального життя у форматі доповненої віртуальної реальності.

Сьогодні, коли говорять про онлайн-курси, найчастіше мають на увазі так звані масові відкриті онлайн-курси, або МВОК (англ. MOOCs), які ЮНЕСКО назвав серед 30 найбільш перспективних тенденцій в розвитку електронної освіти до 2028 року.

У 2012 р. Гарвардський університет виявив ініціативу зі створення нової платформи edX для подальшого просування MOOC, значно збільшивши кількість своїх партнерів. Серед найбільш вдалих проєктів слід відзначити такі платформи MOOC, як Coursera, Udemy, Udacity, Khan Academy, XuetangX, Універсаріум та ін. На думку авторів OpenUpEd, загальноєвропейського проєкту на підтримку MOOC, ці онлайн-курси розраховані на велику кількість учасників, доступні кожному і в будь-якому місці за умови підключення до

інтернету, відкриті для всіх без жодних вступних вимог і пропонують проходження курсу абсолютно безкоштовно.

Думка про створення мережевих спільнот, підключення людей один до одного з метою розвитку і отримання знань, а отже, створення суспільства знань є однією з ключових характеристик МООС. Сьогодні курси, розроблені за моделлю сМООС в якості доповнення до організації дистанційного навчання в закладах вищої освіти, широко впроваджують в навчальний процес звичні для молоді цифрові інструменти і засоби соціального спілкування в мережі Інтернет, створюючи відкриті форуми, краудсорсингові платформи, чати та блоги користувачів (студентів, викладачів і тьюторів), як для підтримки в інтерактивному режимі зв'язку всередині спільноти однодумців, так і для надання допомоги при вирішенні різноманітних проблем технічного та педагогічного характеру.

Досвід викладання в університеті дозволяє авторам зробити висновок про доцільність подальшого розвитку мережевих електронних форм навчання студентів. Вкрай важливою є організація контролю й оцінки підсумкових результатів навчання із застосуванням спеціально розроблених тестів, електронних портфоліо і мережевих журналів. При цьому очевидно, що навчання в університеті може бути ефективним лише при готовності викладачів і студентів до застосування нових моделей онлайн-технологій навчання на практиці, усвідомлення ними важливості міждисциплінарних і практико-орієнтованих знань та навичок, прийнятті ними нових форм взаємодії, заснованих на співпраці, партнерстві та взаємній повазі. Наприклад, зворотний зв'язок (feedback), навички спілкування (networking skills), краудсорсинг (crowdsourcing) та інше, добре зарекомендували себе як форми взаємодії при онлайн-навчанні.

Міждисциплінарне і практико-орієнтоване навчання, як продовження ідей теорії коннективізму, також демонструють позитивні результати, бо пропонують нову ефективну форму виробництва знань і навичок, коли середовище навчання умовно трансформується в реальне середовище майбутньої професії, а сполучення інформаційних джерел декількох дисциплін відтворює додаток наукової дисципліни до реального світу.